

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vrak dan popoldne, izvezemti nedelje in preznike.

Inserat: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupički in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K.

Zenite ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravnštvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knalova ulica št. 5, priljubno. — Telefon št. 304.

Dr. Janko Hachl:

Vprašanje vojne odškodnine.

Zadnji čas se je mnogo govorilo, pisalo, telegrafiralo in telefoniralo o razdelitvi vojne odškodnine, ki jo imajo plačati sovražniki zaveznikom. Pri tem je naša poročevalska služba storila vse mogoče, da v tem oziru pojme pomeša in vrže na naše zavezničke odij, da so prelomili dano besedo in nič več in nič manj nego izdali Srbijo. V resnici pa so stvari mnogo drugačne. Naj mi bo dovoljeno, da v slednjem v kratkem obravljšem resnični položaj in s tem nekoč pomirim našo javnost.

Po mirovih pogodbah vse sovražne države garantirajo solidarno za vse one vrste vojnih škod, ki so v pogodbah izrecno naštete (škode na življenju, zdravju in premoženju privatnikov, na državnem premoženju nevojaškega značaja, podpore rodbinam v poklicancev, penzije invalidom, podpore rodbinam invalidom in padlih vojakov ter civilnih žrtev vojne itd.). Po mirovih pogodbah se bodo vsote, ki jih bodo plačale sovražne države, razdelile med zavezničke po naprej določenem klinčku. Ta klinček se ima sedaj določiti.

Da bi naša država v razdelitvi ne bila prikrajšana, je svoj čas Davidočičeva vlada sklenila s Francijo in Anglijo pogodbo, po kateri se bo razdelil oni del vojne odškodnine, ki odpade na blok: Francija, Anglia, Jugoslavija in razmeroma 55 : 25 : 6. Nekateri, zlasti Francozi in tudi Srbija, so razlagali pogodbo tako, da dobi Francija 55, Anglia 25 in Jugoslavija 6 odstotkov vse odškodnine. Ali jasni tekost pogodbe kaže, da tu ni šlo za odstotke odškodnine sploh, nego za razmernje, v katerem imajo participirati na odškodnine imenovane tri sile. Za razdelitev po odstotkih vse odškodnine tudi niso bili dani podlogi, ker na pogodbi niso participirale vse države, ki imajo pravico do vole odškodnine. Da se bodo na vse druge sile, zlasti Italija in Belijski zadovoljile s skupno 14 odst., ki bi po zadovoljstvu francoskih, angleških in naših zahtev še ostali, je bilo jasno malo verjetno.

Pri definitivnih pogajanjih med interesiranimi državami se je tudi takoj pokazalo, da se ostale države s 14 odst. nikakor ne bodo zadovoljile.

Fran Govekar:

Sutjanje.

(Dalej.)

Zois pa je čital glasno Bernadottov oklic:

»Da gredo Francozi naprej, ne mislijte nič hudega ne Vam ne Vašemu premoženju. Oni želje, oni hočejo, da uživate v miru in brez strahu sadove svojega dela in truda . . . Mi ceneimo in spoštujemo še gine in na vade vseh narodov, posebno pa še Vaše . . . Pri tisti priči bo kaznovan s smrtjo vojak, ki bi vломil v Vaše prebivališče in pregrasil rop. Nismo enaki divim zmagovalcem naše vladljivo vedenje Vas prepričati o tem . . .«

»Bernadotte obeta torej prav isto, kar Buonaparte!« je naglasil Vodnik. »Dva moža — dve mož — besedi!«

»A kdaj nam je to storila ali vsaj obetala Avstrija? — Sovražnik, ki smo trepetali pred njim, nam prinaša svobodo, — Sovražnik, ki nas odtrga od države, nam raztrga tudi suženjske verige! Kolika ironija!« je glasno razmišljal dr. Repič.

Zois pa je sklonil glavo v skrbi in žalosti ter molčal. Tajiti ni mogel, da je v mislih in besedah sangviničnih mladih prijateljev še preveč resnice; obžaloval je zasplojenost avstrijske vlade, ki je edina kriva, da so se mogle roditi v slovenskem narodu take misli in besede, kakršne so kazali in govorili dopoldne kmetje in Gregor Danč pred vojaškim skladom.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

| v Jugoslaviji: | | V Izvezemstvu: | |
|-------------------------------|--------|---------------------|--------|
| celoletno naprej plačan . . . | K 180— | celoletno | K 240— |
| polletno | 90— | polletno | 120— |
| 3 mesečno | 45— | 3 mesečno | 60— |
| 1 | 15— | | 20— |

”Pri morebitnem povisjanju se ima daljša naročnilna dopicati.“

Novi naročniki naj pošljijo v prvici naročnino vedno po nakazni.

Na samo pismena naročila brez poslatve denaria se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knalova ulica št. 5, L. nadstropje.

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krona.

Poština plačana v gotovini.

ljard zlatih frankov, znesek, ki je več nego dvakrat večji nego vsi naši državni dolgorivi, všeči i tiste, ki sledijo iz mirovnih pogodb.

To se mi je zdelo potrebno vedati, ker lahko mišljeno pisanje o tem, da naša država dobi le malo ali

nobene vojne odškodnine, ne more baš ugodno vplivati na tečaj naše valute in tudi sicer more le škodovati ugledu naše države, ki ga je baš v sedanjem momentu treba še posebno varovati.

— * —

Jezikovno vprašanje na naših letoviščih.

Pred vojno so bila naša letovišča zabavnišča tuje gospode in po gostih smo morali prilageti tudi jezikovne razmere po teh krajinah: tu in tam je tkyz-tujski promet naravnost ponemčujejoče vplival na naše domače prebivalstvo. Kake so te ugodnosti, mi ni znano. Zato tudi ne morem presoati, koliko vrednost predstavljajo za nas in da li je predlagana transakcija za nas sprejemljiva ali ne. Ali iz povedanega je jasno, da tu ne gre za nobeno izdajstvo srbskih interesov.

Na vprašanje, kako vsoto predstavlja teh 5 odstotkov, je težko odgovoriti, ker v mirovih pogodbah niso določene vsote, katere imajo plačati posamezne sovražne države. Te vsote bo določila komisija za reparacije v Parizu in bo pri tem vpovestevala škodo, ki so jo zaveznički pretrpeli, in sposobnost plačanja posameznih sovražnih držav. Le v mirovni pogodbi z Bolgarijo je odškodnina, ki jo ima plačati Bolgarija, določena z zneskom 2250 milijonov zlatih frankov. V mirovni pogodbi z Nemčijo je določeno, da ima Nemčija med drugim izdati bone v znesku 100 milijard zlatih mark, ki bodo služili kot garancija za delno plačilo odškodnинe, ki jo ima plačati Nemčija. Iz tega je jasno, da zaveznički računajo s tem zneskom kot z minimum tege, kar ima plačati Nemčija. Pri Avstriji in Ogrski so zaveznički pravno računali z 10 miliardami zlatih kron pri vsaki, vendar se je pozneje pokazalo, da ni ena ni druga država za enkrat tega zneska ne bo mogla plačati. Turčija verjetno ne bo mogla plačati ničesar. K navedenim zneskom pride nadalje še 1500 milijonov zlatih frankov, ki jih bomo plačali v reparacijski fond: Italija, Čehoslovaška, Poljska, Romunija in mi kot takso za oslobojenje. V ta fond se bo plačala tudi vrednost avstrijskega in ogrskega državnega premoženja, ki se nahaja na ozemlju imenovanih držav, katera vrednost znaša tudi nekaj miliard. V celem bi bilo torej računati z vsoto okoli 150 milijard zlatih frankov, od katerih bi odnalo na našo državo okoli 7.5 mi-

ro razumejo in po možnosti tudi govorijo. Tako mora pogosto naš priprosten človek učiti takega jugoslovanskega inteligenca narodnega ponosa. Seveda, ako gost le ne mara govoriti drugače, ko po nemško, mora končno tudi naš človek popustiti. Tako se goji jugoslovanska švabarija.

Razume se, da morajo biti v jezikovnem oziru letovišča nekoliko inter-

nacionalna in se ne smemo postavljati na kako ekskluzivno stališče, dasi n.

pr. v nemških, madžarskih ali italijanskih kopališčih, najbrž ni prekribljeno za to, da bi jugoslovanskega gosta posregli v njegovem jugoslovanskem načrtu. Mi smo danes stopili v vrsto velikih narodov in nikakor ne maramo, da bi ravno na naših letoviščih kazali, da smo odvisni od tujih kultura. Gosta, ki res ne zna našega jezika, bomo postregli kot tuja po možnosti v njegovem jeziku, od jugoslovanskih gostov pa moramo odločno zahtevati, da puste svoje švabčenje doma in naj ga ne nosijo s seboj na naša letovišča. Bratje Srbi in Hrvati se počutijo na naših letoviščih prav dobro in njim samim je neprijetno, ko siščajo in na dan to odurom jugoslovansko švabčenje. Vemo, da bo čas to sam izpremeniti, da se sedaj omeji ta grda razvada in če ne bodo po javnih lokalih zadostovali napisi: »Moli se, da se vposod pokazali, da smo na svoji zemlji svoji gospodje. Tuji nemški in madžarski gostje so izostali na naših letoviščih so napolnili jugoslovanski gostje. To nas je iskreno veselilo. Želite smo, da bi bila naša letovišča zbirališča najboljše jugoslovenske družbe iz vseh krajev naše domovine, ki naj bi ravno tu spoznala in dokazala, da smo vso eno. Ti naši lepi in zdravi kraji naj bi bili v sezoni prava manifestacija praktičnega Jugoslovenstva. Žal, da temu niko. Naša letovišča so letos prenapolnjena — in bolj kot lansko leto, se uveljavlja na njih nemški, kot občevalni jezik. Poleg jugoslovenskih gostov so prišli v kam v velikem številu tudi jugoslovenski ali bolje rečeno jugoslavski gostje iz naših jugoslovenskih mest, iz Osijeka, Belovara, Zagreba, Novega Sada, in ti gostje tvorijo tu in tam tri četrtna gostov. V dveh letih našega državnega obstoja so se sicer že vsi naši učili srbsko ali hrvatsko — toda če pridejo na Slovensko, se jim zdi, da je tu že vse po starem, da so na Starem Veldesu, v Neuhausen, v Roču in da se jima mora postreči v blaženi nemščini. Tako cvetje vposod švabčenje in posredovanje jugoslovenski ali bolje rečeno jugoslavski gostje iz naših jugoslovenskih mest, iz Osijeka, Belovara, Zagreba, Novega Sada, in ti gostje tvorijo tu in tam tri četrtna gostov. To je posebno važno za našo koroško letovišča, kjer ne bomo smeli dopuščati, da bi bili jugoslovenski gostje opora nemški aviaciji. Neše uprave in restavracije so poskrbeli za to, da se pri nas vsak jugoslovanski gost počuti kakor doma: naša lepa zemlja je del Jugoslavije in naš veseli, da so minili časi, ko so ravno najlepši kraji naše domovine izgledali, kakor da niso naši. Zato nas tembolj boli, da hoče en del jugoslovenskih gostov tu uvajati stare manire in da vslede nepotrebne švabčenje tripi jugoslovenski značaj naših letovišč. Treba je bilo to enkrat javno in jasno povedati, prej smo imeli goste tuje — zdaj imamo bratske goste in mi nečemo, da bi trije bratje pri eni mizi med seboj govorili — v tujem jeziku.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matci“!

83

Ščem ter zdaj vpršo njega Vodnik in dr. Repič. Toda njegova zvestoba do države je bila neomačna, ljubezen do nje bolesti polna, zato še tem svetješa. Niti v najhujšem trenotku ni otemeljena v njegovem srcu plameteča zvezda hvaležnosti do cesarske obitelji, ki je dvignila njegovega očeta Mihaela Angelu v baronski stan ter napravila malega trgovca iz Bergama prvega veletržca v veleobrtnika v Ljubljani.

V svaštvu in prijateljstvu z najodličnejšimi kranjskimi plemiškimi rodbinami je njegov najstarejši sin Žiga ohranil vzliz vsemu tradicije očetovske v svoji duši ter jim je hotel ostati zvest do groba.

Tako je torej po dolgem premolku dvignil Zois glavo, jo energično zmajal in zableškom modrih oči, ki so gledale dalje in globlje nego kogarkoli v deželi, izpregovgril po svoji navadi kratko in rezko:

»Responce finem! — Videbimus cras!« Ne prenaglimo se in počakajmo, da vidimo, kaj nam donese prihodnost!

Tisti četrtek je prinesel od strahu vrtovljam in v topem pričakovovanju otrplim Ljubljancem dobrodošlo senzacijo. Okoli polosmilj zjutraj je prijezdila od Vrhničke četnice konjenikov. Na čelu sta jahala avstrijski častnik in ob njegovi desnici francoski podpolkovnik; za njim so jezdili francoski trobentci in štirje Wurmserjevi huzarji. Ko so došli do Novega trga, so pustili, da so stopali konji korakoma, in so se ozirali po hišah. Očvidno so nečesa iskali.

Pred frančiškansko cerkvijo je postal dolgopeti mestni policaj Kozlevčar in si krajšal dolg čas s tem, da je lučal kamenje na tolpo zanikarnih psov, ki so preganjali lovsko psico.

Tedaj je začul topot kopit, zagledal kojniko in se sila prestrašen vojaško vzravnal postavil ob poti. Vsa kri mu je izginila z obličja in v kolenih mu je začelo drgetati in se šibiti. Niti pozdravil ni in ne besede ni bilo iz njegovega ust.

»Francozi!« mu je šinilo skozi možgane, in ko bi bil le mogel, bi bil pobegnil. Toda kot star vojak je stal kakor vkovani na svojem mestu in le razragačil oči. Avstrijski častnik pa je zakričal nad njim, naj jih povede po prve kavarne. In Kozlevčar je hitro iztegnil roko ter pokazal čez most in skozi Spitalsko ulico na gostilno: »Pri divjini možuc.«

Konjki so pognali konje ter izginili v hotelu, Kozlevčar pa je tekel v mestno hišo povedat županu novico, da so v Ljubljani Francozi in Avstriji ter da pri »Bidelmanu« pravkar zajutrujejo.

Hude čase je prebil dr. Podobnik. Mesece in mesecu so polnile Ljubljano gladne, objestne in brezobjektne avstrijske vojne čete, odhajajoče skozi mesto v Italijo ali pa umikajoče se pred Francozi. Neznošna bremena je nalagalova vojna mestu. Čeprav je imelo mesto razvit obrt ter prav bogato trgovino, je delala temna bodočnost županu vendar velike skrbi. Strnišče, ki so ga pustili za seboj avstrijski vojci, popaseljo zdaj še francoski polki. Kaj še ostane? Ali pa ne izzove ljubljanska beda le

še hujše okrutnosti in nasilnosti sovražnikov? Viharni dnevi čakajo župana, ki je ostal osamljen kot najvišji uradnik v trepetajočem mestu brez zaščite! ogromna odgovornost ga zadene.

Ako poizkusiti v vladnostenju in postrežljivosti pridobiti Francoze ter vplivati na njih oblastnost in korist meščanov, mu bodo ljuto zamerili avstrijski vladni krogci; ako pa bi se drznili ugovarjati, prikrivati in varati, si izvestno sam razbijte glavo in razdraži sovražnike le še hujše.

Nikogar ni imel dr. Podobnik v teli neravnih in skrbi polnih dneh, s kateri bi se bil mogel posvetovati. Večina občinskih sestav

Pomisliti je treba nadalje, da je Srbija že od leta 1912 neprestano v vojni in da razmere ob naših mejah tudi niso še tako urejene, da bi se smeli spuščati v kako pustolovščino. Neprestani vpadi albanskih čet v naše pokrajinе zahtevajo našo pozornost zlasti, če izvemo, da so te čete organizirane in oborožene od našega prijaznega soseda Italijana. Kdo more nadalje od nas zahtevati, da zanemarimo Antanta in ljubo notranjo zgradbo naše države? Kdo nam bo povrnil neizmerno škodo, ki bi je nam na gospodarskem polju prinesla nova vojna. Ali nimamo še zadosti izkušenj, kako silno težavno je urediti po štirih letih vojne normalno življenje v naših mestih in po deželi? Dve leti mire nista zadostovali, da bi bili to izvršili. Kam bi zabredli v svojem gospodarskem življenu, če bi si hoteli naprtiti novo vojno? Kaj nam more temu nasproti nuditi Antanta? Ali je katera kolik denarna odškodnina spodbudna, da nas odškoduje za izgube človeških življenj? Ali je splet mogoče v številkah izračunati gospodarske posledice takega koraka? V svoji notranjosti nekonolidirani, še bolj razvadeni, kakor smo politično nehrzdani sedaj, bi izšli iz take vojne samo kot heraci, marveč tudi moralno bi trpeli neizmerno škodo. Orodje v tujih rokah bi poslabšali svoj notranje-polit. položaj do nezmonosti in ni izključeno, da ne bi ves naš državni ustroj utrpel neodzdravljiv sunek. Zakaj Antanta sama ne izvrši tega, kar hoče nekožiti nam? Odprto ji je Vzhodno morje, skozi Bospor plovejo svobodno njen ponosne ladje, v Indiji stoe velikanski oddelki čet, Nemčija, Avstrija, tudi naša država, Madžarska, Romunija se ne morejo ustavljati njih diktatu, če ga podpro z zadostnim številom oborožene sile. Kaj torej ovira Antanto, da bi nastopila proti sovjetski Rusiji sama? Kakor čujemo, se hoče Anglija pogajati s sovjeti. Gre samo še za to, da bi sovjeti poslali svoje zastopnike v London. Tudi Francoska je naklonjena pogajanjem s sovjetsko Rusijo, celo Italija sama je morala pod pritisom javnega mnenja izjaviti, da je solidarna s svojima zaveznicama. In mi naj bi šli po kostanj v žerjavico? Čehoslovaška je jasno izjavila, da nima interesa na tem, da bi nastopila proti Rusiji. In mi, ki nas loči od Rusije vsa Romunija, naj bi ne imeli pomislekov in naj bi nastopili proti njej? Anglija, Francoska in Italija bi imele čas pogoditi se z Rusijo, na nas pa bi padla vsa odgovornost bratomorne vojne. Oni bi si s pogodbami zagotovili pomoč velike Rusije, nas pa bi pustili, da ginevamo v sovraštvu do svojih soplemenjakov. Tako našega ljudstva je še v vojnem vjetru v Rusiji. Ali naj tudi te zopet izpostavimo najhujšemu trpljenju in pomanjkanju? Kaj torej zahteva Antanta od nas? Ali hoče smrtno sovrašči med nas in Rusijo in komuna ljubo? Gotovo edinole v korist naši preljubi sosedi Italiji, ki vede, da pomeni močna Rusija ob naši strani smrtni udarec njenim zahrtnim namenom proti naši državi. Ali nam je Antanta pripravljena proti volji Italije priznati vse naša zahteve na Goriškem, v Istri, Dalmaciji, na otokih in ob mejah Albanije? Niti besede o tem ne izgubljajo antantni diplomati. Mi pa vemo, da bomo vse to dosegli tudi proti volji Italije, če bomo došli predvini in si ne bomo ustvarili sovražnikov tam, koder nam je iskati svoj najbolj naravne zavezničke.

Telefonska in brzo-jauna poročila.

POGODBA Z JUGOSLAVIJO?

LDU London, 4. avgusta. (DKU — Brezično) Bonar Law je govoril včeraj v poslanski zbornici o pogodbi z Jugoslavijo in izjavil, da bo predložena zvezni narodov.

ARNAVTSKI VPAD.

LDU Beograd, 4. avgusta. Iz Ohrisejavlja: Dne 29. p. m. ob deseth dopoldne je 40 ljudi broječa arnavtska tolpa pod vodstvom častnika v Italijanski uniformi vpadla na naše ozemlje na meji med Karaulijo Rian in Velikim Brdom. Arnavti so imeli seboj dve strojnici. Enega napadalca so prijeti.

ZVEZA NARODOV.

LDU San Sebastian, 3. avgusta. (DKU — Wolff) Pri banketu, ki je prirejen povodom otvoritve konference sveta zvez narodov, je pozdravil španski minister za zunanje posle udeležence v imenu španskega kralja in španske vlade. V svojem govoru je poudarjal, da je Španija pristopila kot prva neutralna država k zvezni narodov in je izrazil namen, da bo zvezna narodov odgovarjala svoji misiji. Svet zvez narodov je sklenil, da oprosti prebivalstvo naške kotline zasedbenih stroškov.

RUSI PRED VARŠAVO.

LDU Berlin, 4. avgusta. (DKU — Vossische Zeitung) Iz Marenwerderja: Boljševiki so na severnem krilu svoj pohod ustavili in dovajajo težko toništvo. V Varšavi vladata potrosti, zlasti ker se vedno boli širijo vesti o predstojeci boljeviški revoluciji na Poljskem. V poljski armadi se razvija živahnna propaganda za ustanavljanje vojaških svetov po boljeviškem vzorcu.

POLJSKO - RUSKO BOJIŠČE.

LDU Moskva, 4. avgusta. (DKU — Brezično) Vojno poročilo od 8. 4. na

Zapadno od Bialystoka naše čete napredujejo. V smeri proti Siedlciu so rdeče čete prekoračile reko Bug v širini sto vrst. Zavzele so postojanke na zapadnem bregu reke in ujele mnogo sovražnikov.

POLJSKO - RUSKA POGAJANJA.
LDU London, 4. avgusta. (DKU) Poljsko odpoljanstvo za premirje je včeraj prišlo iz Baranovičev v Varšavo.

Politične vesti.

= Regent posreduje. LDU, Beograd, 4. avgusta. Sledi je povabil prestolonaslednik na včeraj v Topčider nekoliko ministrov obeh parlamentarnih skupin. Deloval je na ministre v pomirjevem zmislu ter prosil ministre, naj bi se kmalu sporazumeli, da bi bila čimprej sestavljena nova vlada.

= Vesničeva nota demokratskemu klubu. Beograd, 4. avgusta. Iz dobro poučenih krogov se poroča, da je Vesnič postal demokratskemu klubu včeraj pismo v katerem zahteva, da se resita glavni dve vprašanji in sicer: 1. Največjo težkočo za rešitev krize tvori vprašanje agrarne reforme in plačanja haka begom. Vlada je pripravljena to vprašanje rešiti sporazumno, vendar naj se o tem izjavi demokratični klub. 2. Pri ministrstvu za agrarno reformo naj se osnuje silno kakov finančno ekonomski odbor, agrarni odbor, v katerem bi bili zastopani tri ministri: minister za agrarno reformo, minister za poljedelstvo in vode, minister za šume in rude, minister pravosodja in minister financ. Ta komite bi moral izdelati dve predpriprave za izplačilo haka za leti 1918 in 1919 in sicer bi se moralno to izplačilo izvršiti do 1. septembra t. l. Vesnič zahteva od demokratskega kluba, da preuzeme redakcijo enega teh spornih vprašanj in sicer zahteva odgovor do danes opoldne. V slučaju, da demokratični klub ne bi odgovoril, se smatra to za prekinjenje pregovorov in bi kabinet sestavila parlamentarna zajednica.

= Konferenca Vesniča z Davidovičem. Beograd, 4. avgusta. Včeraj dopoldne je imel ministrski predsednik dr. Vesnič daljšo konferenco z ministrom Ljubo Davidovičem o vprašanju agrarne reforme. Pri tej konferenci ni prišlo do definitivnega zaključka, razpravljalo se je pa o novi stilizaciji predloga za rešitev tege vprašanja in za modus, kako naj se izvrši izplačanje haka v najkrajšem času. Vesnič je predlagal dve formulaciji tega predloga in ena formulacija prišla pred Narodno predstavninstvo v formi vladne deklaracije, druga formulacija pa bi služila kot baza za sporazum. Minister Ljubo Davidovič je takoj ob tej prilici izjavil, da demokratska zajednica ne more zapustiti svojega znanega stališča o vprašanju agrarne reforme in je predlagal da se za bazo sporazuma in za program nove vlade vzame samo načojil program, to je izvedba volitev. Demokratska zajednica je imela danes sejo, na kateri se je razpravljalo o novi Vesničevi zahtevi. Kakor se sodi v političnih krogih, bodo pogajanja potekala brez uspeha in ima Vesnič-Protičev predlog samo en namen, t. j. zavlačevanje dosegje sporazuma.

= Seja demokratskega kluba. Beograd, 4. avgusta. Danes se je vršila od 10. do 18. ure seja demokratskega kluba o vprašanju agrarne reforme in o odgovoru na Vesničev predlog. Popoludne sta se sestala Davidovič in Vesnič, da nadaljujeta razprave o rešitvi krize.

= Minister Pribičevič v avdijen. LDU, Beograd, 4. avgusta. Včeraj dopolne je bil sprejet od regenta v daljši avdijeni minister Svetozar Pribičevič, ki je razpravljal z regentom o sedanjem političnem položaju, o izgledih rešitve krize in o vprašanju agrarne reforme.

= Minister Trumbić se vrne. LDU, Zagreb, 4. avgusta. V ministrstvu za zunanje stvari je došla brzojavka, s katero nanznanja zunanjosti minister dr. Ante Trumbić, da se v nekoliko dneh za stalno povrne v Beograd ter preuzeme tam upravo svojega resorta.

= Preselitveni komisija za odločitev državnih mej iz Piberka v Maribor. Maribor, 4. avgusta. Kakor se poroča iz verodostojnega virja se v kratek antantni komisiji za določitev državnih mej preseli iz Piberka v Maribor.

= Jugoslovanske luke in železnične.

Praška »Narodni Politik« je prinesla zanimiv članek iz peresa dr. Otokaria Ružičke z naslovom »Terst-Rieka-Solun«. Dr. Ružička piše: »Ako ostane Reka Italijanom, bodisi izdobra, bodisi z nasilstvom, se bodo morali ozreti Jugosloveni po drugem izhodu na morje. Tu prihaja v poštve pobrežna mesta dalmatinska in Solun v Egejskem morju. Toda tudi na tej poti bodo treba, zlasti kolikor se tiče dalmatinskega nabrežja, premagati velike prirode in politične ovire. Znano je, da je bivala monarhija gradila v dalmatinskem zaledju, to je v Bosni in Hercegovini, same ozkotirne strategične proge ter je pri tem namenoma zanemarjala trgovske koriste svojih slovenskih del. Severna Dalmacija sploh nima železnične zvezze z Bosno, tako ne mislimo na primitivno progo Žida Steinbeisa, ki je služila le za dovoz drž iz Bosne na sever, ali na železnične proge iz Splita do Šibenika ter do Knina in Sinja tik pred bosensko mejo. V svoji vojni stiski je monarhija sicer spoznala kratkost te politike ter se je začelo graditi normalno progo, ki je imela spajati Knin z južno Hrvatsko, to je z Liko, toda ob preverjanju se je delo ustavilo. Zdaj so Jugosloveni nastopili to zaniknico avstro-ogrsko dedičino ter bodo treba brez dvoma velikih finančnih žrtv in vztajnega napora, predno se hibe in škode bivale uprave popravila. Dalmat-

inatko obreže je krasno, od prirode obdarovan s prelepimi zalivi, kakor so Šibenik, Split, Gruš pri Dubrovniku in Boka Kotorska. Toda zgraditev direktne in komodne svese z sedajem je zaradi goratega njegovega znadaja za dogledno dobo godbe bodočnosti. Upajmo pa, da bo vstavnost in energija srbsko - hrvaška kmalu premagala tudi te prirodne ovire, kajti to bo le v interesu vsega Slovanstva. Kajti tako se vzdrževa Lahi v Albaniji, tako obdrže same malo otok Sasevo v Valonskem zalužu, zapro s tem. Jadransko morje, in jugoslovena trgovina in jugosloveni pomorski promet bosta postavljena pod stalno grozeto kontrole italijskih topov.

= Prorokovanje Bele Kuna. Predno je zapustil Bela Kun nemško ozemlje, je podal uredniku nekega lista v Swinemünde svojo komunistično izjavvo, iz katere je razvidno, da namerava Bela Kun zaceti znova komunistično propagando na Madžarskem. Preprisan je, da pride do svetovne komunistične revolucije, ne glede na posamezne neuspehe. Na Madžarskem se obnovi v doglednem času komunistični režim, ki bo temeljito obračunal s sedanjimi teroristi. Iz Budimpešte se bo razširila komunistična revolucija po vsej Srednji Evropi.

= Tešinsko. Po razsodbi veleposlaniškega sveta pripade večina tešinskega prebivalstva češkoslovaški republike. Po cenitvi na starih podatkih ima Tešinsko 296.000 češkoslov. in 128.000 poljskega prebivalstva. Češkoslovaški del je mnogo gostejše obujden nego poljski. Po avstrijski statistiki je bilo na Tešinskem 239.000 Poljakov, Čehov 115.000, Nemcov 76.000. Čehov je resnič 160.000, kakor trde češki listi. Nemci so z razdelitvijo jako nedovoljni. »Bohemiac« pravi, da 27.000 tešinskih Nemcov pada pod češkoslovaško republiko, pod poljsko vlado pa 46.000. »Lidový Deník« piše: Ozemlje, ki pripada Poljski, je silno obujdeno z nemškim življem. Tešin s sosednimi občinami ima nemškega prebivalstva okoli 50 odstotkov. Bilsko, mesto, pa do 90 odstotkov. V okolici Bilskovega je bilo naštetih 11.000 Nemcov poleg 60.000 Poljakov in 500 Čehov. Tešinsko okraju glavarstvo je štelo 15.000 Nemcov, fryštatsko tudi toliko. Dve tretjini Nemcov s Tešinskoga sploh pripada sedaj Poljski. Meja češkega življa gre do Moravske vzhod, zajemajoč v velikem dela ozemlja v okraju glavarstvu fryštatskemu, bohuminskom in zapadnem delu fryštatskega. Ne odstopamo Poljskom niti ene češke manjšine.

= Kako organizirajo Nemci plebiscit. V »Čehoslovenski republike« z dne 26. julija čitamo sledečo sliko plebiscita, ki se je dne 11. julija izvršil proti Poljakom na zapadnem in vzhodnem Pruskom. Slo je za ozemlje kakih 15.000 km², kjer je po ljudi štetju iz leta 1910. živelj 428.000 Nemcov, 95.000 Poljakov in 172.000 Mazurov.

To so zgodovinski tla, kjer je nemški viteški red v srednjem veku z mecem širil vetro, kjer so leta 1410. slavno zmagali Poljaki, leta 1914. pa — Hinderburg. Poljaki govorijo o plebiscitu v Varmiji (Ermenland) in v Mazurih. Mazuri, pravno poljsko pleme, so vsled stoltečne bivanja v nemški državi, podlegli nemškim kulturnim vplivom; njih protestantska vera in potujočnost inteligence jih je vlekla k nemškemu življu. — Spriče tega Nemci niso nikoli dvomili, da na tem ozemlju zmagajo s plebiscitem; šlo jim je za to, da sijajno zmagajo in da s tem živim dokazom protestirajo proti versalskemu miru, ki jim je naložil plebiscit. Poljaki si od plebiscita tam niso mnogo obetali; zato so ga hoteli zavleči, da bi dobili čas za nacionalno osvečenje Mazurov, a ni se jim pošrečilo. — Svojo zmago pa Nemci zavahujejo tudi svoji sijajni organizaciji, ki je divno funkcionirala prav do zadnjega hipa. Ustanovilo se je društvo »Ostdeutscher Heimatdienst«; ni bilo vasice na plebiscitem ozemlju, ki bi ne imela odbora tega društva. Vsi Nemci so mu bili člani, tako da je v plebiscitnih okrajih samih šteli 250.000 članov. »Heimatdienst« je izdal novine »Ostdeutsche Nachrichten«, ki so v 200.000 eksemplarjih preplavljale kritično ozemlje. Narodne nemške slavnosti, petje, sport! Poučeni so bili Nemci o najstajnejših poljskih načrtih. Poljaki so postajali nervozni, domaći agitatorji so se prepričali z varšavskimi. — Težka naloga je bila za Nemce, spraviti na plebiscitno ozemlje 10.000 ljudi, ki so bivali izven ozemlja, pa imeli glasovalno pravico. Nebroj posebnih vlakov je šlo iz Nemčije na vzhod skozi »koridor« na kopnem, a ker so jih tudi Poljaki delali težave, so se glasovalci vozili po lodjah — ali aeroplanih. — Svoja izkušnja bodo Nemci porabili v Gorjanci in Slesiji proti Poljakom, a na Koroškem proti Jugoslovom. Antanta bo pa videla, da vzhod — ne pozna pravijo Nemci. — Ni dvomno, da je Poljakom pri plebiscitu silno skrbalo vojska na drugi strani države. Mi smo v slišnem položaju: na severni plebiscit, a na jugu nam vsljujejo vojno. Stvari morajo iti po vrsti. Dr. F. I.

= Anglija in Italija. Iz Parizajavljajo: »Liberta« piše, da so se odnošali med Anglijo in Italijo v zadnjem času precej ohladili. Angleška vlada čimdaje pogoste izraža svojo nezadovoljnost italijskimi vladi. Anzilje je vokala Italijo, da je dala turški nacionalistični vojski Kemala pač oružje in munition, katero to trdijo. Drugi ukor angleške vlade kara Italijo, ker italijska vlada ni odgovorila na angleško noto, ki zahteva, naj Italija izraži svoja naziranje o predlogu sklicanja mednarodne konference v Londonu, ki bi se bavila z vprašanjem, ki so ga izvrale

diskusije ruskega imperija, odnosno o vprašanju sovjetske Rusije. Končno zavlačuje italijska vlada tudi še podpis mirovne pogodbe s Turčijo in se obstavlja izpolnit obvezne glede vratite Dodekane Grčiji. Kakor pišejo poljski časopisi, je Italija voljna, da odstopi Grčiji vse Dodekane, razen otoka Roda. Giolitti namerava urediti vprašanje Dodekane neposredno z Millerom in Leydom Georgem, za svojih poletnih počitnic. Vsi trije predsedniki zveznični vlad se bodo v to sredo sestali v drugi polovici avgusta v Švici ali pa v Savoiji. — LDU.

= Brez Nemčije je obnovitev Evrope nemogoča, tako je končal v nemškem državnem zboru Simons svoj govor, v katerem je izjavil o nemški politiki: Nemška politika je prisiljena korakati po ozki in po sneženem meteu oviranih stezi. Vsak napaden korak bi nas mogel vreči v prepad. Ustvariti moramo močno pozicijo proti Angliji in Rusiji. Mirovna pogodba se mora izvesti. Prišel bo dan, ko bomo podpisali vse drugačne pogodbe, kakor pa one v Spa. Nemčija se ne sme prenagličiti, ampak mora čakati, da pridejo k njej druge države, kjer so napadli naše straže in je tamošnje prebivalstvo, po večini protestantske veče, madžarskim tolovajem pomagalo. Ob istem času so vdrli tudi pri Puconci, to je eno postajo od Murške Sobote, kjer so napadli naše orožnike. Okoliško prebivalstvo pod vodstvom protestantskih duhovnikov, je Madžarom pomagalo in je prisilo do strelijan

čilska črta ostane, kar pomeni našo zmago, zlasti ako se vpošteva silni odpor, ki ga je bilo treba prengat.

Dnevine vesti.

V Ljubljani, 5. avgusta 1920.

Za člane Gospodarskega sveta v Beogradu so imenovani sledeči Slovenci: Ivan Knez, predsednik trgovske zbornice, inž. Viktor Turnšek, ravnatelj urada za pospeševanje obrti, Dragotin Hribar, podpredsednik Zveze industrijev, Karel Kohl, veletržec v Mariboru, Janko Jovan, ravnatelj Zadružne zveze.

Reparacijska komisija. Za člane reparacijske komisije na Dunaju je imenovan bivši član naše delegacije na mirovni konferenci dr. Otokar Rybač. Za njegovega po-močnika je imenovan narodni poslanec dr. Vojislav Besarović.

Strah in tretjet. Ljubljanska čenča ali »Večerni list« piše pod tem naslovom, da pretresa liberalne kapitaliste strah in tretjet in da kapitalisti liberalci bruhajo žolč zaradi stanovanjske naredbe z isto vtrajnostjo kakor socijalistični milijonari. O klerikalnih kapitalistih in klerikalnih milijonarjih ne ve »Večerni list« povedati nobene besede. Tako se pokaže iz vsake novice v katerem si koli klerikalnem listu, da je šlo pri stanovanjski naredbi res za goni edino le proti naprednjakom, da je vsa stanovanjska afera strankarska in prav malo socialna. Če bi bili ti listi res krčanski, kakor se široko ustijo, bi se jim moral smiliti vsakdo, komur se godi krivica, brez oziroma na to, ali je liberalec, socijalide-mokrat ali klerikalec. Toda tudi nihovo usmiljenje je vedno le politično ter se razkazuje le v demagoške na-mene.

Laška črna roka. »Fascio Nazionale« v Trstu je razpisalo nagrado na glavo narodnega poslanca dr. Čoka radi njegovega govora v Narodnem predstavništvu. V omenjenem govoru je dr. Čok razpravljal o dogodkih v Trstu. — Ldu.

Avdilence. Dne 3. avgusta popoldne je sprejel prestolonaslednik regent v vili na brdu Avli več ministrov, med njimi demokratska ministra Ljubo Davidovič in Pavle Marinkovič od parlamentarne zajednice pa ministrskega predsednika dr. Vesniča in še več drugih.

Dogodki povodom Orlovskega izleta na Bledu. Današnji »Slovenec« prinaša dolge novice o dogodkih na Bledu, ki so jih baje izvali Sokoli proti izletnikom Orlom, in predsednik deželne vlade javno upravičuje Orle zaradi teh dogodkov. Ni nam znano, na kaki podlagi prinaša »Slovenec« svoje vesti, ve-mo pa, da so hudo pretirane in strankarsko zavite. Kar se je dogodo na Bledu, je bil samo izraz skrajno razčlenjene patriotične čutje, ker so Orli za svoje slavje razpolagali s svečanostnimi pri-revitvami, dočim se na dan 12. julija, na rojstni dan našega kralja, niso v celih občinih niti ganili. Je pa nadalje morda tudi sad neprestanega rovarenja in hujskanja Orlov, ki se zrcali zlasti tudi v oobsodi, katero je moral dne 4. avgusta prinesi »Slovenec« pod svojimi dnevnimi noticami. Nikjer pa tudi ni dokazov, da so pri teh dogodkih udeleženi zarces Sokoli.

Se enkrat za Koroško. Po-

žrtvovalne gospe, ki so se že pri zadnjem cvetličnem dnevu izredno odlikovalo brez razlike strank po razumevanju koroških potreb, med njimi posebno gg. dr. Tavčarjeva, notar Hudovernika, dr. Debeljakova, dr. Sterletova, gdč. Zemljanova, Manica Komanova in druge, so sklenile, v prid koroške propagande prirediti se enkrat cvetlični dan, in sicer v soboto in nedeljo 7. in 8. avgusta. Kakor so se zadnjič hvaljeno žrtvovali posestniki kavarne »Zvezda« in »Prešern«, vsi vrtnarji in vsa šolska vodstva, tako je tudi tokrat pričakovati. Posebno se prosijo vsi posestniki cvetličnih vrtov, da žrtvujejo kolikor mogoče cvetja in bršljina in ga po možnosti posljejo v soboto dopoldne na mestni magistrat. Gospodinje nabralke in gg. spremjevalci se zbirajo ob 11. dopoldne na mestnem magistratu. S seboj naj prinesej po možnosti cvetja in steklenice. Pričakujemo mnogoštevilne udeležbe ljubljanske mladine. Imena darovalcev in nabiralcev se bodo objavila. Posebno veliki velikodušni dobrot-niki Koroške se bodo odlikovali z zahvalnimi diplomami.

Poštne znamke in naši umetniki. Udrženje jugoslovenskih vpadljajočih umetnikov v Hrvatski in Sloveniji je poslalo ministrstvu prosvete odprto pismo, v katerem vprašuje, kako da se minister za pošto in brzojav ni obrnil v zadevi izdelo-

vanja poštnili znak na obstoječe umetniške organizacije v Zagrebu, Beogradu in Ljubljani. Vpadljajoči umetniki zahtevajo, da se razpiše javna nagrada za najboljši načrt. Umetniki smatrajo to za omalovaževanje domačih umetnikov.

Nova list v Murski Soboti. Maribor, 4. avgusta. Jutri prične izhajati v Murski Soboti nov slovenski list pod naslovom »Prekmurski glasnik«, in sicer kot tednik, katerega bo izdajal poseben konzorcij.

Usmiljena sreca naj se spominja jo ubogih družin uslužbenec v tržaškem Narodnem domu, katerim je vse zgorelo in so rešili samo ono, kar so imeli na sebi ter so sedaj brez službe. Veliko dobro delo storil, kdor kaj da za te reveže!

Kultura.

Tragedinja Marija Vera v Rogaški Slatini. V petek 6. in pondeljek 9. t. m. bo nastopila v Zdraviliškem domu v Rogaški Slatini v okviru odlične igralske trupe, ki sestoji iz najboljših naših jugoslovenskih gledališč, tragedkinja Marija Vera. Umetnica, ki je značila kot ena najboljših današnjih tragedkinj, je rodoma Slovenka. Do sedaj je igrala v največjih gledališčih v tujini. Napravila je velike turneje po svetu in je z velikim uspehom nastopala v Petrogradu, Londonu, Dunaju, v Žurču, Budimpešti in drugod. Vrnila se je k nam pred nekaj meseci in si je s svojimi nastopi v Beogradu, Novem Sadu, Sarajevu, Dubrovniku in nazadnje po slovenskih kopališčih hitro pridobila vseobčne priznanje. V Rogaški Slatini bo nastopila v zelo duhoviti in smesni komediji irskega satirika Bernarda Shawa: »Napoleon I ženska lukavost« in v Schnitzlerjevi bizarni renesančni igri: »Gospodja sa stiletom.«

Sokolsko.

Zlet novomeške sokolske župe 8. avgusta v Novem mestu. 7. avgusta družabni večer v Narodnem domu ob pol 21. 8. avgusta ob 6. tekmu, ob 16. javna telovadba na Loki. Po telovadbi ljudska veselica na Loki. Zvečer razsvetljava na Krki. Posebni vlek odide iz Karlovega 8. avgusta ob 7.55, z Metlico 9.25, Gradaca 9.43. Črnomlja

9.55, Semiča 10.13, Bične vasi 10.43, pri-hod v Novo mesto 10.58. Novo mesto se pripravlja, da bo kar najslajnejše sprejelo drage goste Sokole. Novomeška župa šteje danes že 20 društov. Pridite vse, da pre-gledamo svoje čete in pokazemo narodu uspeh vtrajnega dela v telovadnicah. Odbor. k

Turistička in sport.

Nogometna tekma. Reprezentanca ljubljanskih akademikov proti kombiniranemu moštvu ljublj. klubov, se vrši ob vsakem vremenu danes četrtek 5. avgusta ob pol 19. uri na igrišču S. K. Ilirije. V obeh moštvih nastopijo najboljši igralci, iz česar je sklepata, da bode tekma zanimiva in napeta. Se-deži I. vrste 20 K, II. vrste 12 K. Stojisci 6 K. Dijaske vstopnice v predprodaji 3 K. Predprodaja sedežev in stošči v drogeriji Kan.

S. K. Slovan vabi vse svoje redne člane na važen sestanek, ki se vrši dne 6. t. m. ob pol 21. uri v restavraciji Novi svet, Prešernova soba. Pridite vse!

Društvene vesti in prireditve.

Dunajski akademiki-turisti pozor! V sredo, dne 11. t. m. se odprejemo s prvimi jutranjimi vlakom do Mojstrane, odkoder gremo na Triglav. Cepini dobrodošli, provijant za tri dni. K mnogobrojni udeležbi vabi France Kobler.

Velika ljudska in vrtna vasslica pro-stovoljnega gasilnega društva na Vrhniku, ki se ni mogla vrstiti 1. avgusta v sled slabača vremena, se prirede v nedeljo dne 8. avgusta. Spored isti (pasja dirka, dirka v vrečah, srečolov, Šaljiva pošta, tekma lepot, Indijski fakt, bitka v čolnih; požar na Ljubljani, serenada na vodi), nova točka: naš prijatelj in večkrat odlikovan atlet Jurij vabi k rokoborbi v tekmo atlete. Načnjačna poročila daje odbor. Po prihodu vlaka iz Ljubljane na Vrhniko izlet ljubljanskih gostov pod vodstvom odbornikov gasilnega društva k Izviru v Ljubljance v Retovje in Močilnik. Početek veselice ob 4. popoldne. Povratek ljubljanskih gostov z velikimi čolni v Ljubljano. Kdor se želi udeležiti te romantične vožnje, naj se ne mudoma prijavi odboru z dopisnico, da mu bude zasiguran prostor. Vstopnila 5 K, vozinja po Ljubljanci približno 8 K za osebo. Gasilcem v kroju vstopnila 2 K. Posebna vabilia se ne razpošiljajo. K oblini udeležbi vabi odbor.

Najnovejša poročila.

OBSODBA RADIČA.

Zagreb, 4. avg. Danes don. ob 10. uri se je razglasila obsoba proti Stepanu Radiču, ki je vzbudila v vseh krogih meščanstva in kmetskega prebivalstva velikansko zanimalje. Soda dvorana je bila do zadnjega prostora zasedena. V sodbi se na-glaša, da je Radič roval proti naši kraljevini od vrtega decembra 1918. ko se je razglasilo udeleženje, pa do 25. marca 1919 in od februarja letošnjega leta pa do 1. marca 1920, ko predsednik seljačke stranke. V ob-sodi se navaja celo njegovo vele-izdajniško delovanje, ki je stremilo za tem, da se odtrga en del, to so Hravate, iz združene naše kraljevine in da se osnuje samostojna hrvaška seljačka republika. Kot glavni dokument se navaja memorandum, ki ga je poslal Wilsonu, obstoječ iz de-vetič točki, ki ga je izročil francoski misiji. Radič je bil obsojen na dve leti, 6. mesecu ječe, poostrene s po-stom vsakega 1. decembra. Pri ob-sodi ni bil v dvorani navzoč ne Radič, niti njegova zastopnika. Državni pravnik je vzel odsodbo Stepana Radiča na znanje. V celi dvorani med razglasitvijo odsobe ni prišlo do no-benega incidenta in so poslušalci ob koncu razprave izrazili svoje zado-voljstvo s ploskanjem.

PORAŽENA ITALIJА.

LDU. Milan, 4. avgusta (DKU). »Avanti« javlja, da jamči italijska vlada v dogovoru, sklenjenem med tijesno vladno in Italijo za neodvisnost Albanije. Po dogovoru bo Italija izpraznila Valono in obdržala samo še otok Saseno. Danes so prileči Italijani odnošili svoje čete domov.

DEMISIJA PREDSEDNIKA FRANCOSKE REPUBLIKE.

Pariz, 4. avgust. Demisijski predsednika francoske republike De-schanelja je gotova stvar. Kakor se zatrjuje, bo podal pričetkom septembra svojo demisijsko kot predsednik francoske republike, tako senatu, kakor tudi parlamentu. V dobro-poučenih krogih se zatrjuje, da pride potem pri volitvi predsednika republike edino v poštev sedanjem ministrskem predsednikom Millerand, za ministrskega predsednika pa Poincaré.

LJENIN NAPOVEDUJE REVOLU-CIJO V ITALIJII.

Moskva, 2. avgusta. Na drugem kongresu tretje internacionale v Moskvi je izjavil Ljenin, da sedanje razmere v Franciji ne privočajo za-enkrat revolucije, dočim je v Nemčiji že v pripravljalnem teku. Italija pa je neposredno pred revolucijo. Italija se nahaja v zelo resni krizi in se mora kmalu odločiti, kdaj se prične revolucija.

9.55, Semiča 10.13, Bične vasi 10.43, pri-hod v Novo mesto 10.58. Novo mesto se pripravlja, da bo kar najslajnejše sprejelo drage goste Sokole. Novomeška župa šteje danes že 20 društov. Pridite vse, da pre-gledamo svoje čete in pokazemo narodu uspeh vtrajnega dela v telovadnicah. Odbor. k

vsa deloma odpomoglo, namerava Mlekarška zadruga vpeljati v najkrajšem času nekako potujočo mlekarino, t. j. vozniki bodo šli ob gotovem času skozi vse vežnje ulice in se bodo na primernih mestih ustavili. Tu bodo potem vsi stalni naročniki iz bližnje okolice lahko dobili svoje mleko. Vsi oni torej, ki hočejo biti stalno preskrbljeni z zdravim pasteriziranim mlekom in ga hočejo dobiti v bližnju svojega stanovanja, naj se takoj zglašijo v naši pisanici v Vojaški ulici 10 (na Friškovec).

Kranjska hranilnica. Dne 3. avgusta se je vršil letoski redni občni zbor pod vodstvom društvenega predsednika g. Dragotina Hribara, ki je ob otvoriti pozdravil navzoče člane in vladnega zastopnika g. dvornega svetnika Janka Kremljanša. Predsednik je opozarjal člane na to, da je občni zbor zadnji pred dovršitvijo stoletnega obstanka Kranjske hranilnice in je našel nekoliko dobrodelnih naprav, ki jih je Kranjska hranilnica doslej ustvarila. — Računski zaključek izkazuje koncem leta 1919 hranilnih vlog v znesku 60.658.664 K. čistega dobička 400.670 K in rezervnih za-kladov v znesku 5.125.752 K, s pokojninskim zakladom vred 6.255.289 K. Upravno imetje Kranjske hranilnice je značalo 77.405.793 K. — Kreditno društvo Kranjske hranilnice je štelo koncem leta 1919 124 udeležencev z izrabljениm kreditom 820.000 kron. Varnostni zaklad kreditnega društva je značil 81.025 K, rezervni zaklad pa 317.765 K. Čisti dobiček je značil 6.683 K. Poslovni promet pri hranilnici je značil 1.606.919 K z 27.036 strankami in pri kreditnem društvu 4.248.000 K s 1123 strankami. Poročilo navaja imena članov, ki so se na občnem zboru dne 18. julija lanskoga leta na novo volili v društvo ter se spominja umrlih članov gg. Janeza Janeschha in Henrika Maurerja. Letno poročilo se je soglasno odobrilo. Iz čistega dobička se je določilo za poselske nagrade znesek 3000 krov in kot prispevki k starostni hranilnici znesek 8700 K. Druga darila morajo za letos po naročilu deželne vlade izostati. — Po sklepnu nekaterih sprememb društvenih pravil se je seja zaključila.

LUDU. Zagreb, 4. avgusta. Borza Devize. Berlin 184—185, Italija 423 do 425, London 295—300, Newyork 0—80, Pariz 590—610, Praga 151—152, Švica 1200—10. Dunaj 39.50—40.50. Valute: Ameriški dolarji 75—75.50, avstrijsko kraljevne 45—40, carski rubli 125—127, češkoslovaške krone 150—155, angleški funti 290—300, francoski franki 610 do 615, napoleondori 322—325, nemške marke 187—190, romunski lej 185—191, italijanske lire 435—435.

LUDU. Dunaj, 4. avgusta. (ČTU.) Borza. Devize. Amsterdam 5850, Berlin 448, Bukarešta 0, Curih 2900, Kristianija 2700, Kodanj 2675, Stockholm 3600. Valute: Nemške marke 446, rom. lej 420, bol. levi 320, švic. franki 2675, franc. franki 1800, ital. lire 900, angli. funti 645, amer. dolarji 175, carski rubli 290. V prostem prometu: Zagreb 244—263, Budimpešta, plačila v nakazilih poštnih hranilnic 102—114, plačila v žigosanih kraljih 102—114, madžarske žigosane krone 102—115, Praga 375—390, Varšava v Krakov v poljskih markah 88—100, češkoslovaške krone, pettisočki 376—400, manjši bankovci 377—401, novi dinari 975 do 1025.

LUDU. Curit, 4. avgusta. (ČTU.) Borza. Devize: Berlin 13, Nizozemska 200.30, Novi Jork 608, London 21.78, Pariz 44.30, Milan 30.25, Bruselj 46.50, Kodanj 92.25, Stokholm 124, Kristianija 92.60, Madrid 89.25, Buenos Aires 228, Praga 11, Beograd 30, Zagreb 7.40, Budimpešta 3.25, Varšava 3, Dunaj 8.25, avstrijske žigosane krone 8.80.

LUDU. Praga, 4. avgusta. Borza. Devize. Beograd 268, Zagreb 66.75, Curih 858.50, Dunaj 28. Valute: Jugoslov. dinarji 264, avstrijske krone 24.06.

na to razstavo, katere se namerava udeležiti obrtniki v svoji posebni »slovenski sobi«. Obrtniki, ki se je namerava udeležiti, naj sporoči Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, kaj mislijo razstaviti ter naj stavijo uradu tudi svoje nasvete.

g Svilarstvo. V soboto je podpisal regent naredbo glede svilarske

Stedilnik večje vrste naprodaj v Ljubljani, Židovska ul. 5. 5826

Pozor! Pozor!

Prodaja portland cementa na drobno. **Vila, štev. 23, v Plevni.** 5728

Kompletne konjske oprave in razni vozovi se prodajo po zmernih cenah, informacije daje tvrdka **J. Kostove, Sv. Petra cesta 4.** 5436

Trtje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4-80 pri večih naročilih znaten popust **Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo.** 4256

Apo, strešno lepenko in druge stavnene potrebštine ponuja **Ljubljanska komerc družba** v Ljubljani, Bleiweisova c. 18. 5013

Vet hiš v Ljubljani in velik sadni vrt, prizpraven za zgradbo dveh vil, je naprodaj. Ponudbe pod **Zvezda takoj 5844** na upravo Slov. Naroda. 5844

Ravnatelj išče sobo s pohištvo, električno razsvetljavo pri obitelji brez otrok. Ponudbe pod **Cisto 5837** na upravo Slov. Naroda. 5837

Kajigovodja (ali knjigovodkinja), perijekten korespondent, strojepice slovenskega in nemškega jezika se sprejme v trgovini Špercerjeva in kolonialnega blaga. Ponudbe pod **Kajigovodja 5824** na upravnštvo Slovenskega Naroda. 5824

Gospodinica, in nemškega in eventualno francoškega jezika, ki bi potrevala tudi klavir, se išče k tem declikam od 4.-11. let. Ponudbe s spričevali in sliko pod Šifro: **Ljubljana od tok 5822** na upravnštvo Slov. Naroda. 5822

Preda se nova hišna oprava, kompletna za spalno sobo v kuhinjo iz smrekovega lesa v orehovi jedkovini (Beize) in lakiran. Ursič Filip Droboje, pošta Loče ob Blaškem jezeru, Koroška postaja Blaže. 5847

Izdano nagrado dan dotičnemu, ki mi preskrbi 2 ali 3 prazne sobe s kuhinjo v bližini Sv. Jakoba cerkve za takoj ali nekaj pozneje. Obenem iščem v istem okolišu meblirano mesečno sobo, če mogoče s hranilo. Ponudbe pod **Nagrada 5851** na upravnštvo Slov. Naroda.

Slike kralja Petra v velikosti 47×65 cm priporoča **Narodna knjigarna v Ljubljani.** Cena K 24.-

Koncipijenta takoj ali event. kasnejše sprejme pisarna Dr. Fr. Novaka - Dr. Al. Kobala, v Ljubljani, Dalmatinska ul. 3. 5804

Gig skoraj nov se proda. Ogleda se pri Miljanu Pukelštajnu, Krajkovo, Klaedzna ul. 7. 5832

Maprodaj stabilen 7 HP Benzov motor in milni za drobljenje zrnja (Schrottühle). Pavličić, mlin Sv. Miklavž-Ormož. 5788

Potnik za tiskarsko stroko se sprejme. Ponudbe pod **>F. M. 20/5881-** na upravnštvo. 5881

Meblovano sobo s posebnim vhodom gospod proti dobi najemnini. Ponudbe pod **Dobra najemnina** na upravo tega lista. 5878

Kupujem vsako večjo, količino bukovih drv in suhega oglja, kakor tudi medicinske korenine, zemljivec in cvetje. Ponudbe prosim z naznamkom cene in kej postavno. **Čiril Zagore, Sunja (Hrvatsko).** 5861

Enonadstropna hiša s 7 sobami, 3 kuhinji, vrtom, ribnikom, lepa lega, vodovod in električna razsvetljjava v hiši se proda. Vprašati je pri tvrdki E. Hofman, Kočevje. 5858

Absolvirana visokošolca iščeta vsaj čez polnico, proti dobremu plačilu **hrano pri boljši družini.** Ponudbe pod **Akademika** poštno ležeče glavna pošta Ljubljana. 5857

Proda se hotel v Novem mestu na glavnem trgu iz gostilniško koncesijo. Hiša je pripravna tudi za trgovino. Več se izve pri Fran Prijateju, Tržisce, tel. postaja Pijavce na Dolenjskih. 5875

Privatno hrano iščeta dva gospoda v poljubni množini, neozirajoč se na ceno. Ponudbe pod **Privatno 1887** poštno ležeče glavna pošta Ljubljana. 5848

Uzeo bi u zakup za vodjenje manjeg gospodarstva do 10 jutra zemlje sa nuzgradama u kojem je ljetepredel Slovenije a nedaleko željezničke stanice. Ponude molim slati pod Šifro **G. F.** posterstante, Vakvar. 5799

Kompletna spalna oprava, iz orehov, radi odpotovanja po zelo udogni ceni proda v skladnišču F. & A. Uher v Šelenburgovi ulici. Ogleda se od 8.-12. in od 14.-18. ure. 5854

Preda se ceno kombiniran mizarški stroj in sicer cirkularna žaga, vratilni stroj in fresar, je tudi tako vpraben za nutanje, šlicanje in falcanje za vsako podjetje, poleg tega tudi brus, vse skupaj popolnoma novo pri tvrdki Andlovič, Ljubljana, Breg 20. 5849

Franc Majdič naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je Bogu vsemogočnemu dopadlo, njegevoga nadvse ljubljenega očeta, ozir. Brata in strica, gospoda Francija Majdiča, izbranega za posnemnika valjnegem mlina. Danes ob 5. urij zjutraj po dolgi in mutni bolezni v 79. letu njegove starosti, previdenega s tolažili sv. vere, poklicati k Sebi v boljše življenje.

Truplo predragega pokojnika bo v petek dne 30. julija ob 2. uri popoldne v hiši žalosti na Viru blagoslovljeno in na to prepeljano na pokopališče na Žalah v Kamniku, kjer se vrši pogreb ob 4. uri popoldan in bo položeno v rodbinski raket v večnemu počitku.

Sv. maše zadužnice se bodo brale v raznih cerkvah. Nepozabni pokojnik bodi priporočen v molitev in prijazen spomin.

Na Viru, dne 28. julija 1920. 5882

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš ljubljeni oče, stric, last, i. t. d.

Jože Brulc usnjari in posnemnik

v starosti 75 let danes 1. avgusta zvečer nenadoma preminil. Pogreb blagega pokojnika se je vršil v tork, 3. t. m. ob 5. uri popoldne na tukajnsko pokopališče.

Sv. maše zadužnice se bodo darovale v tuk. farni cerkv. Št. Jernej, dne 2. avgusta 1920.

Josip Brulc, nasl. sin. — Poldi, Marija, Terezija, Elizabeta, hčere.

Zahvala

Ob priliki nenačne izgube našega ljubljenega očeta

Jožeta Brulca

izrekam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano sožalje najiskrenejšo zahvalo. Zlasti se zahvaljujem tuk. požarni brambi za obilno udeležbo in tuk. pevskemu zboru za gomilne žalostinke ter vsem ostalim spremjevalec, kateri so mojemu pokojnemu očetu izkazali zadnjo čast.

Št. Jernej, dne 4. avgusta 1920.

Josip Brulc.

Isče sej poštna ter spremna **podnatakarica** za Park-Tivoli. kotel 5889

Kupim stojeto otavo za hrano v bližini Rožne doline. Vodušek, Rožna dolina 227. 5871

Sobo s hrano v boljši hiši isče dobro situiran bančni uradnik. Ponudbe pod **Dobro situiran 5865** na upravo Slov. Naroda. 5865

Psica policijska velika, zelo inteligentna in čueča staro 8 mesecev se ceno proda. Schiffner Žerjavica, Gorenjska. 5862

Proda se lep Singerjev šivalni stroj. Poizve se pri O. Škerjanec, Mestni trg 3, I. nadst. 5883

Stanovanje v sredini mesta, 2 sobi, 1 kuhinja, v pritličju se zamena, za večje ali ednako v sredini mesta ali na periferiji. Naslov po uprava Slov. Naroda. 5861

Boljša gospodinica, bančna uradnica isče meblirano sobo pri boljši obitelji za takoj. Ponudbe pod **Boljša 5860** na upravnštvo Slov. Naroda. 5860

Meblovano sobo soliden bančni uradnik, zelo inčetna, proti dobremu plačilu **hrano pri boljši družini.** Ponudbe pod **Akademika** poštno ležeče glavna pošta Ljubljana. 5861

Proda se hotel v Novem mestu na glavnem trgu iz gostilniško koncesijo. Hiša je pripravna tudi za trgovino. Več se izve pri Fran Prijateju, Tržisce, tel. postaja Pijavce na Dolenjskih. 5875

500 R nagrade onemu, ki mi preskrbi ali odstopi preprosto mesečno sobo. Ponudbe na upravnštvo pod **Prej ko mogoče 5888**

Sveže mleko v poljubni množini takoj na razpolago. Postavi se na katerikoli kolodvor. Poizvedbe pri upr. Slov. Nar. 5887

Proda se bela stroška postelja v Rožni dolini št. 223. 5891

V zakup se da takoj večje posestvo z inventarjem vred. Manjši grad popolnoma mebliran. Cena po dogovoru. Ponudbe sprejema dr. Ivan Fermevc, odvetnik v Ptaju. 5890

Fino čistilo Merin (kremo) po K 39.— tucat nudi tvrdka Osvald Dobeč, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 8. 5868

: CEMENT : Roman Sillikat Portland dobavlja **AVAT Laško.**

Posestvo naprodaj. Hiša, gospodarsko poslopje, kozolec, travniki, njive, gozd, 7 1/2 oralov, najboljše kakovosti, v kamniškem okraju pri Lukovici, 20 minut od velike ceste. Poslopja in sadni vrt se tudi posebej oddasta, ker bi se zamogla hiša z nekaj stroški za krasno in mirno ležeča letovišča z najčetjšim gorskim zrakom tudi brus, vse skupaj popolnoma novo pri tvrdki Andlovič, Ljubljana, Breg 20. 5863

R. Worsche, Maribor Gospodarska ulica št. 10.

POZOR! veletrgovina z manufakturnim blagom pripraviča svojo bogato zalogu po značilen cenah.

TOPICE pri NOVEM MESTU.

: Radio : termalno kopališče

Otvoritev sezone 1. majnika.

Zahtevajte prospekt.

F. Rossi-Rijeka voletrgovina zemaljskim preizvodima in brašnom.

Telef. interurb. br. 21. podružnica-RUMA. Brzo. Rossi - Ruma.

Prodaje kukuruz, pšenici, zob, raž, ječam, napolici in brašno, u najmanjim količinam od 5000 kg. franko magacin ili kolodvor Ruma.

Cosulich-Line Trst-New York.

Odplav parnih iz Trsta.

14./8. poštni parnik Belvedere.

15./8. brzoparnik Amerika.

21./8. brzoparnik President Wilson.

26./8. poštni parnik Columbia.

Odhod iz Ljubljane 3 dni poprej.

Vozne liste prodaja in prostore za potnike s Slovenije pripravlja edinole:

Simon Kmetec, Kolodvorska u. 26. Ljubljana. Kolodvorska u. 26.

Traži se

samostalna kuharica, koja i u kući pomaže sa nastupom odmah.

Pismene ponude na Valerija Schulzer, Nova Gradiška, Slavonija. 5885

Objava, kolom objavljujem, da naloge preko Ferdinand Balje iz Litija, Rožna dolina 165, niko na moje ime neprima, jer robu primiti neču i nemogu, posto sam usred prevarje propao i račune plačati nemogu, te će se svaka takšna roba ovde na licitaciji prodati. Vladimir Ivković, lesni posrednik. 5924

dvonadstropna z lepim vrtom in parkom, loggiami, 16 sobami, z gospodarskimi poslopi, gozdom in travnikom skupaj ca. 3 orale, ca. 700 m nad morjem, ob Dobenskem jezeru, v bližini Baškega jezera, ob okrajin cesti Sv. Jakob-Löče, 10 min. od postaje Ledene. Vila je pripravljena za sanatori, pension. Vpraša se pod: **Vila, Rotok, Koroška p. r.** 5874

do kosih in drobno dobavlja na vagoni **Ava, tovar. Laško.**

Vila (gradič), v Vel. Gorici Hrvatsko

pripravlja svojo že veliko zalogo potnih in drugih

košar ter naravnopravne garniture pletenega

pohištva. V delo se sprejmejo še vedno izkušeni

pletarji kakor tudi

pletarke pod najugodnejšimi pogoji. 5886

Žurno dok zaliha traje! Vinogradari, poljodječi, trgovci.

ZURNO! Preše za groždje.

Gnječila za groždje.

Sječkare.